

Szerkesztőség: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Előfizetési díj: egész évre
helyben 6 korona.

Előfizetési díj: egész évre
vidéken 7 korona.

Egyes szám ára 12 fillér

DÉLVIDÉK

Kiadó-hivatal: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Hirdetési díj petisoronként
12 fillér. Nyilttérben egy
sor 20 fillér.

Hirdetések elfogadtnak
minden hirdetési irodában

Előbb: „DÉLVIDÉKI NEMZETÖR“

A „VERSECZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

A monarchia új címere.

Királyi kézirat az új közös címerről. — Teljes paritás a közjogi kérdésben.

Versecz, okt. 19.

Ő felsége, a magyar király kéziratot intézett a magyar miniszterelnökhöz és ebben tudomására adta, hogy a monarchia közös intézményeinek, tehát hadseregének és külügyi képviselőjének használatára a közjogi viszonyoknak megfelelő címerrel gondoskodott. E nagy jelentőségű közjogi kérdésnek a megoldása úgy történik, ahogyan az a dualizmusnak és abban Magyarország önálló államiságának a legkorrektebbül megfelel: a kék-fehér szín, a fekete-sárga szín a jövőben az osztrák császárság szimbóluma lesz és mellette teljes paritással érvényesül a magyar címer és a nemzeti szín. A két címer- és jelvénykérdésnek évtizedek óta vajdó megoldása a háború izgalmi közepette is jóleső erőt fog kelteni országunkban és tanuskodik arról is, hogy ő felsége bölcsessége rendületlenül a dualisztikus államformában és ennek keretében a magyar nemzet érvényesülésében látja a monarchia boldogulásának alapját. A mi írott törvényeinknek, a mi élő törvényeinknek megfelelő teljes paritás lesz ez, amelynek íme Tisza István gróf erős keze szerzett érvényt.

A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb királyi kéziratokat közli a címerkérdésre vonatkozólag.

Az új címer.

Kedves báró Burián!

Attól a szándéktól vezetve, hogy az osztrák-magyar monarchia közös intézményei-

nek használatára a közjogi viszonyoknak megfelelő címerrel gondoskodtam: Ausztriának és Magyarországnak Házam címere által egybekötött címereiből álló közös címet, a mellékelt leírásához és rajzhoz képest megállapítom és Önt az új címernek a közös kormányhatóságoknál és a külügyi szolgálatban való alkalmazása iránt szükséges további intézkedések megtételére utasítom.

Ferencz József s. k. Burián s. k.

Kedves gróf Tiszá!

Házam és a külügyek miniszteréhez másolatban idezárt kéziratot intéztem.

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Kedves gróf Tiszá!

Előterjesztésére a magyar Szent korona országai egyesített címerének mellékelt új leírását és címerrajzait jóváhagyom. Elrendelem egyszerűen, hogy az 1874. február hó 9. napján kelt kéziratomban jóváhagyott magyar állampecsétben is pajzstartó angyalokkal a magvaszent korona országainak ekképpen megállapított új címerét használtassék, még pedig úgy, mint eddig: a középpajzsban házam genealogiai címerpajzsával, mint szivpajzsával és az egészet körülvevő ozzal a körirattal: Első Ferencz József, isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Kelt Bécsben, 1915. évi október hó 11.

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Hadi és hajóhadparancs.

Ugyancsak a címerkérdésben a következő hadi és hajóhadparancsot adta ki az

uralkodó:

— Akarom, hogy hadseregem zászlaja és haditengerészetem lobogója közjogilag megfelelő jelképe legyen annak a kapcsolatnak, amely a pragmatika szankezió alapján az osztrák-magyar monarchia két állama között fennáll. Jóváhagyom tehát, hogy a hadsereg zászlaja egyik oldalon Ausztriának és Magyarországnak egymás mellé helyezett címereit viselje. Ezeket egymással Házam címere köti össze és az „Indivisibiliter ac Inseparabiliter“ jellegű szalag övezi. A másik oldal közepére névjelvényem sarkába váltakozva a császári korona és a magyar szent korona állítások. A zászló és vezérszászló színe fehér szélein váltakozva fekete-sárga és vörös-fehér-zöld háromszögű lángek veszik körül. A színek alkalmazása tekintetében változatlan tengerészeti lobogón az Ausztria-Ház címere és pajzs mellett az ősi magyar vörös-fehér címer ábrázoltassék. Legyenek ezek a rendelkezések a legtávolabbi időkig élő tanujelei a monarchia összes népei aldozatképpen, örömet és együttműködő erejének, amely olyan nemesen nyilatkozik meg hadseregünk és hajórajomnak a jelen háborúban véghezvitt győzelmes hőstetteiben. A zászlóhoz és tengerészeti lobogóhoz szóljon mindenkor a harcra megújuló hűségük: hogy egyesült erővel fogják védelmezni és sziklaszilárdan megoltalmazni Ausztria-Magyarországnak Házammal való kapcsolatát. A mostani zászlók, amelyek tanui hadseregem sokszorta bevált katonai érdemeinek, ezredéiknél maradnak s ujakkal, csak felmerülő szükséghez képest fognak pótoltatni. A megvédő zászlószalagok ajánlásuknak megfelelő hasz-

Iluska.

Valamikor máskor,
Valamikor régen
Egy névért rajongott forró szívük öltö.
Más nap jött azóta,
Más fénylik az égen,
Új szívek dalol már, egy új emberöltő.

»Lelkem Iluskája«,
Régi név új varázs,
Fantáziás kertem legszebb rózsaszíve,
Takarjón be vággyal
— Izzó biborpalást —
Élő nomzedéknek, ifjonti álmoknak
Óregedő színek, kábultan bolondos,
Költőtlen költője!

B. J.

Az asszonyok.

— Rovat unatkozó asszonyok számára. —

Mi volt az asszony a háború előtt? Micsoda ma a világon végig szántó fergeg 15-ik hónapjában?

Hogy erre a két kérdésre fel lehessünk nem szabad az asszony végtelen skálán keresgelnünk, ami nemcsak végtelen, hanem megoldhatatlan feladat is lenne, hanem csupán egyet,

legtökéletesebb nyilvánulását szabad tanulmányoznunk: női ideálunkat.

Nőink ideális tulajdonságai voltak többek között: műveltség, szépség, okosság, háziasszony, izléses öltözködés, zenetudás, irodalom-szeretet, stb. Ilyen leányokból lettek a jó feleségek, akik mellett a férfi boldogságot talált, kivált ha a nőben még az említettek kivül, meg volt az a bizonyos temperamentum, race, ami nélkül unottá vált volna a házasság és amivel örökké érdes fűszer gyanánt mindig új boldogságokra virult.

Talán így folyt volna az élet az idők teljéig.

De a világháború változott viszonyok elé állította nőinket. Az egyiket a gyász sötét karjaiba veté. A másikat az anyagi gondok irtózatába. Ezeket oly közelről és oly fájdalmasan érintette a népek harca, hogy életük egészen kicsiny magánügyé zsugorodott.

Azok, akiknek nincs egyéni fájdalma, majdnem mind a háború szolgálatába állottak. S a vöröskereszt a jelvény, amelyből az önkéntes ápolónő melegen érző szíve felénk világol. A női ideálunk összes békés tulajdonságai csak átalakultak. A műveltségüket a sebesültek vidámitására, a szépségüket enyhülésükre, a háziasszonynevelésüket kényelmükre, a zene és irodalomtudásukat szórakoztatásukra használták.

S ez tökéletes harmonia.

De harmonia a béke csendes jelzője. És csak disharmonia szólnak új értékeket. Vajdaságok és küzdelmek. Harcok, győzelmek és vereségek.

Erről is gondoskodva vagyunk. A lábbadozó férfi kezd nem angyalt látni ápolónőjében, hanem asszonyt, akit lehet szeretni és aki szerethető. Idyllek. Végződnék a résztvevők izlése szerint: házassággal, szerelmi viszonyal, ami végeredményben mindegy, hiszen csak formális különbségekről van szó.

Hogy az ilyen esetek igen sűrűk annak a magyarázata is igen kézenfekvő. Az önkéntes ápolónők legnagyobb része kis polgári családok körében a béke idején szinte hermetice elzárt életet éltek. S ma még a férfakkal való érintkezés terén is a határtalan lehetőségek országában laknak.

Tágul a szemük, megszólal a szívük, megismerik az embert, a férfit — egy szóval — élnek.

A világdulástól tehát jutott a nőknek a mindentérő nyereség: a mindentévő, felülmulhatatlan élő élet.

nálában maradnak. Az új vezérászlókat elkészítésük után használni kell. A haditengerészet egy még meghatározandó napon, ugyanabban az órában felvonja a lobogót, amely átveszi a majorajom minden dícsőségét hagyományát. Ezek alapján a szükségesek végrehajtásával hadügyminiszterem és haditengerészetem parancsnokát bízom meg.

Kelt Bécsben, 1915. évi október 11-én
Ferencz József s. k.

A közös címer leírása.

A közös címer leírása a következő: A közös címernek ez idő szerint két kategóriája állapítatik meg: a közép- és a kis-címer, míg a nagy címer megállapítása későbbi időpontra marad. Ebből a célból az elválaszthatatlan monarchiákat egyesült két állammal: Ausztria és Magyarország külön-külön zárt egészét alkotó, egymás mellé állított címereit a legfelsőbb uralkodóháznak a két állam címerpajzsáról emelkedő és az aranygyapjas-rend nyakláncával körülvett címere és a Pragmatika Szankcióból átvett: „Indivisibiliter ac inseparabiliter” jelmondat köti össze, felvételvé mindkét állami címerben a közép-címerben addig, amíg Bosznia és Hercegovinának a monarchiában elfoglalt államjogi helyzete rendezést nyer, a tartományok címere is.

A magyar címereben helyet foglal Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, Erdély, Bosznia, Hercegovina és Fiume címere.

A harmadik hadikölcsön.

„Önök tudják, hogy egy új, a III. hadikölcsön kibocsátása előtt állunk. Ezt mondotta volt a német pénzügyi államtitkar a birodalmi gyűlésen.

Azóta az aláírások be is fejeződtek, még pedig lényes sikerrel.

Tudjuk mi is, hogy a magyar nemzetnek is ismét oda kell adnia a végső győzelem és a béke kivívásához a szükséges anyagi eszközöket. Szaktekintélyek számításai szerint háborunk napokint 15 millió koronába kerül. A háboru pedig már 400 napnál tovább tart, mely idő alatt az a 7 milliárd körüli összeg, amelyet az osztrák-magyar monarchia két állama az előző hadikölcsön alkalmával összeadott, már jó formán felhasználódott.

Ha most a nemzet gazdasági erőpróbájának kilátásait tekintjük, reális vizsgálódás alapján mondhatjuk, hogy ez alkalommal is biztosak lehetünk a sikerben; mert azok az erkölcsi és anyagi erők, melyek a két első hadikölcsönnél mindenki várakozását felülmúlták, most is megvannak, sőt — mindenki tudja — jóval nagyobb mértékben vannak, mint bármikor.

A morális erőt adja az erőt az egész nemzet vitéz fiaiból álló hadsereg, amely május óta győzelemről-győzelemre megy előre a végső diadal felé. Nem akarjuk hinni, hogy a győzelmek hosszú sorozata hatás nélkül maradjon a most kibocsátott harmadik hadikölcsönre.

Anyagi erőnk is van ahhoz, hogy ezen új kölcsön elé bizalommal tekintünk. Mert ámbár általánosan elismert szegény országnak tartanak és már két hadikölcsönt él-tünk át, mikor még nem is remélt összeget: 2300 milliót hozott össze a nemzet,

mégis gazdasági helyzetünk a viszonyokhoz mérten kedvezőnek mondható.

Ennek az összegnek ugyanis legnagyobb része itthon maradt az országban, a polgárok, a kereskedők, birtokosok, iparosok zsebeiben; tehát a háboru tartama alatt is gazdasági életünket táplálja. Viszament oda, ahonnan kijött s ez által olyan hozszas, de természetes körfolyást mutatott, ami bárcsak jövőben is állandó maradna, hogy a sok kamat és a tőkének is jó része benn maradna ennek a szegény, sokat szenvedett országnak polgárai kezében.

Naponkint, de különösen félvekenkint, a zárószámadások idején látjuk, hogy a bankoknál és takarékpénztáraknál van pénz. De nemcsak ezeknek a tárcáiban van. Van most a gazdáknál és vállalkozóknál is. Ezeknek kezei között soha annyi pénz nem fordult meg, mint a háboru kezdete óta. Es ezt látjuk a kis emberkeknél, sőt a közönséges napszámosoknál is.

Csak meg kellene ezeket tanítani a takarékosagra, erre a szép, követésreméltó erényre. Hogy ne vigye a kezét a pálinkás boltba, ne rongosítsa egészségét az alkohol mértéktelen használatával, ellenkezőleg igyekezzék magának, gyermekeinek, családjának egy kis tőkét gyűjteni. Hiszen soha jobb alkalma nem volt s talán nem is lesz a takarékosagra s ezzel együtt a pénzügyítésre, mint napjainkban. Tudvalevő ugyanis, hogy már ötven koronás aláírások is kerülnek nyilvánosságra s ha bármelyik szegény ember egy ilyen kötvény birtokába jut, már megvetette alapját a további gyűjtésnek. Ilyen összegű aláírásra pedig az utolsó kis községben is igen sokan képesek; azt pedig tudjuk, hogy fillérből lesz a korona s koronából ennek további rokonai az 5, 10, 100 stb. koronák.

A gazdáknak általánosan jó termésük volt. Ezt tanúsítja legalább az a köztudomásra hozott országos becslés, mely szerint a múlt évihez képest 13 millió méter-mázsával nagyobb az ország birtokosainak buza-termése és ebben az arányban emelkedett a tengeri, burgonya termés is. Ha pedig a tavalyi termésből — igaz, hogy egy kis kukoricás kenyérral is keverve — megéltünk, annál jobban, biztosabban fogjuk átélni ezt a folyó esztendőt is, habár a megélhetési viszonyok az óriási drágaság miatt most sokkal nehezebbek.

De éppen a drágaság az oka annak is, hogy pénze van ma mindenkinek, kivéve talán a fix fizetésből élő tisztviselőket, a középosztályt, amely mindig, minden körülmények között legdrágábban él, legkevesebb vagyonnal rendelkezik, ha csak magán vagyonra nincs a fizetése mellett.

Ezért remélni lehet, hogy a gazdák most is kivesszik részüket az aláírásból, annál inkább, mert a befektetendő tőkéjük szép százalékot is hoz.

De a legtöbbet kerestek a lefolyt esztendőben a hadseregszállítók, akik most élnek aranykorukat. Sok millió vándorolt a zsebükből s ezért méltányos kívánság, hogy ebből a hadikölcsönből jobban vegyék ki részüket, mint mások. Meg kell mutatniok, hogy a múlt hibáit kikorrigálják, érzik a rájuk neheztendő hazafias kötelesség súlyát és teljes mértékben eleget tesznek eme kötelességüknek.

Tehát anyagi erőink még nincsenek kimerülve, csak tegye meg mindenki kötelességét. Es ha ez megtörténik, akkor a

nemzet harmadik erőpróbája is fnyesen fog sikerülni, amivel közelebb jutunk ideális célunkhoz: a nemzet pénzügyi emancipációjához is, de közelebb a végső győzelemhez is, ami — adja Isten minél hamarabb bekövetkezzék.

— 5. —

Háborus krónika.

Háborus krónikát nyitunk lapunk mai számával. Nem akarunk nagyképszerűsüdni, sem triss eredeti értesülésekkel szolgálni, hanem csupán tudomást venni a nagy idők fontos eseményeiről. Nehogy késő unokáink lapozván újságunk világháborus évfolyamait nyomát se lássák a népek harcáinak.

Röviden a hét fontosabb eseményeit fogjuk ismertetni.

Okt 10 — okt. 17.

E héten terelődött a háboru súlypontja a Balkánra. A központi hatalmak, miután érefalat alkotnak Belgium, Francia-, Orosz- és Olaszországban elérkezettnek látták az időt, amidőn hozzáfoghatnak az utolsó fontos tervük létesítésének: utat nyitni maguknak Konstantinápolyig, Hamburg - Bagdad lesz a központi hatalmak béke idején két sarkpontja, amikor ezen a rengeteg úton szabadon bonyolítjuk majd minden gazdasági stb. forgalmunkat.

Ez a hét jól kezdődött. Okt. 10-én jelentő Hőfer Belgrád elesését és csapataink előnyomulását s Macavában. Az orosz harctéren csend, csak két forgópont: Volhynia és Dünaburg.

Okt. 11-én a dunai átkelés befejeződik.

Okt. 13. Előnyomulásunk erőteljesen folytatódik.

Okt. 15. A bolgár offenzíva megindul. Görögország megtiltja az ententenak a további partraszállítást.

A többi harctéren viszonylagos csend. A beharangozott francia - angol offenzíva végső vonaglásban.

NAPIHIREK

Kinevezés. Dr. Bucsz Béla eddigi helyettes rendőrtörőkapitányt Baró dr. Dánie Tibor főispánunk kinevezte Versecz város főkapitányának. — Üdvözljük az új főkapitányt sikeres működése reményében.

Üdvözlés orosz fogságból. „Az Este” Szibirszkából a következő táviratot kapta: „Mi mindnyaján utban vagyunk Szibéria felé, címünket közzéte közöljük. Mi egészenesen jutottunk orosz hadifogságba és hozzátartozóinkat sokszor üdvözljük. Thaisz, Szokolaj, Schwarz, Bulbuk, Matolcsy, Kasztaer, Harsányi, Vay, Bancsó, Urbanek, Gungl, Gispár, Csizmazia, Gebhardt, Simkó, Rupperecht, Petersberger, Reznek, Angerbauer, Marthé, Florian, Borsos, Biar, Pogány mindnyaján a II. honvéd ágyus ezred tisztjei, tehát a verseczi garnizon háboruba vonult hősei.

Dicsérő elismerés. Hess Rudolf altábornagy, a temesvári katonai parancsnokság parancsnoka hadi parancsában dr. Riedl Oszkár nyugalmazott 7. honvéd gyalogezredbeli századosnak, a fehértemplomi főgimnázium tanárának, Riedl Gottfried polgártársunk fiának, aki mint a verseczi katonai kórházak vezetője a kórházban sok olyan berendezést és intézményt teljesített, mellyel a katonák egészségügyét hathatósan előmozdította, a legfelsőbb szolgálat nevében a katonai parancsnokság elismerését fejezte ki.

A harmadik magyar hadikölcsönre előjegyzéseket a Verseczi takarékpénztár (Andrássy sétátér) naponta elfogad.

Figyelmeztetés! Összes iparosaink felhívának, hogy tagdj hátralekukat nov. 15-ig fizessék be, mert ellenesében azok végrehajtás utján fognak behajtatni.

Hol lehet aláírni a harmadik hadikölcsönre?

A III. hadikölcsönre jegyezni lehet városunkban az összes pénzintézeteknél, a m. kir. adóhivatalnál, a m. kir. postatakarékpénztárnál. Felhívjuk városunk és vidéke közönségét erre az aláírásra is. Ismeri már mindenki ennek a hadikölcsönnek előnyeit, tudja, hogy az állam háborút pénz nélkül nem viselhet; de tudja az állam is, hogy ennek a vidéknek polgársága vagyonos, pénzes és ezért jogosan megkövetelheti, hogy most, mikor megszorul, tegye meg mindenki hazafias kötelességét. Ne csak akkor forduljunk a hazához, mikor mi kérünk; hanem hallgassuk meg az ő kérést is.

Megbüntetett élelmiszerhamisítók. A főkapitányság vasárnap a következő élelmiszerzsorásokat büntette meg: Mundzsits Darinka 5 napi fogház és 20 K pénzbüntetés, mert egy liter babért 60 fillért követelt. Maximális ára 40 fill. Warmuth Idát 30 K pénzbüntetésre, mert egy liter tejért 44 fillért fizetett magának. Maximális ár 28 fill. Jovanov Áca hentes 2 napi elzárásra és 50 K pénzbüntetésre, mert egy kiló disznóhúsert 5 K 60 fill. fizetett magának. Maximális ár 5 K.

Kinevezés. A belügyminiszter a verseczi m. kir. határrendőrséghez beosztott Godza István fizetéstelen hivatali segédtséget valóságos hivatali segédtséggé nevezte ki.

A cukor és Szávits boltja. Valósággal barrikád rohamot intézett közönségünk a tegnapi nap folyamán Szávits városbázi fűszeres boltja ellen. Ugyanis a tulajdonos 2 vagon cukrot kapott s ezért cukorhiányban szenvedő polgártársaink majd szétszedték az üzletet. Ha nem csalódunk e sorok megjelenéséig már egy szemernyi cukor sincs Szávitsnál. Ez az eset rendkívül jellemző közéletünkre. Quo usque tandem...

Elvesztett a Petőfi vagy a váro kert, fehértengeri úton egy női keztű. A becsület megtagadó keretk azt Henn Adolf kalapkereskedő boltjában leadni.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara a petrolumhiány megszüntetése érdekében a Délvidéken, de különösen Temesvárott a legutóbbi időben eddig példátlan petrolumhiányt vit észlelhet. A kereskedők legtöbb helyén már arra is képtelenek voltak, hogy a kisebb vevőknek egy, vagy fél kilogramm petrolumot adjanak. A temesvári kereskedelmi és iparkamara épen ezért indokolt távirati felterjesztéssel fordult egy a hadügyminiszteriumhoz, mint a kereskedelemügyi miniszteriumhoz. A közbenjárás eredményével is járt, amennyiben a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur táviratilag intézkedett, hogy egyelőre öt kocsiakomány petrolum azonnal Temesvár és vidékére, valamint a kamara kerületébe szállíttassék. A hiány további enyhítésére szintén megtörténtek a szükséges lépések.

A gordiusi eszmó! A legtöbb ember panaszkodik, hogy a legfontosabb háborús térképeket nem értik meg. Ez különben az egész világon így van. A térképolvasás egészen külön gyakorlatot igényel. Végre sikerült megtalálni a módját annak, hogy a legkomplikáltabb térképet is lehet olvasni, hogy annyira lekötö a figyelmünket, mint egy kitűnő tárcsa. Tolnai Világlapja e heti számától kezdve minden héten közöl „Hogy állunk” címmel egy-egy ilyen védjegyzetett térképet.

IRODALOM

Szávay Zoltán »Eleven Ujság« a Csengőhorgó, derűs humoru alkalmi rímek, amelyek egy költői véna színes, fordulatú és ötletes alkotásaként megteremtették az »Eleven Ujság«-ot. Dallamosan csicsergő női ajkak szólaltatták meg Szávay Zoltán dr., a tehetséges költő strófáit, amelyek most egy választékos izlésű könyv alakjában nyomtatásban is megjelentek.

A halvány lila fedelű kötet, amelyet a szerző »tarka-barka háborus színjátéknak« nevezett el, méltán sorakozik a fiatal költő eddigi irodalmi művei értékes gyűjteményéhez gazdagítva annak becsét. A modern kiállítású kötet bevezetésében Szávay ismerteti az alkalmi színjáték rendezését annak megemlézése mellett, hogy az Eleven Ujság jótékony célra való előadására szívesen ad engedélyt. A színpad ábrázolása után körülbelül hatvan oldalon következ-

nek a pompásnál-pompásabb, alkalmi rigmusok, a különböző rovatok találó színes strófái a szellem ragyogó köntösével feléltve. Az Eleven Ujság, amely kedves háborus emlékként megérdemli a megszerzést, két koronáért kapható a szerzőnél, vagy a temesvári Uhrmann-égnél és mi a legszelebb körben való kelendőséget jósoljuk Szávay Zoltán dr. új könyvének.

HIRDETÉSEK

Magyar királyi honvédelmi miniszter.
13462 szám eln. 20 b. 1915.

Valamennyi magyarországi vármegye és törvényhatósági joggal felruházott város közönségének.

Budapest, 1915. évi szeptember hó 25. én.
Székhelyeikben.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. t. c. 24 és 27 §-a alapján a következőket rendelem.

1. §.

A jelen §-ban felsorolt tárgyak, amennyiben egész vagy túlnyomórész az alább megnevezett fémekből állanak, hadi célokra czennel igénybevetendők és a jelen rendelet szerint beszolgáltatandók, még pedig:

1. főző edények (főző-, befőző- és fagyaltkészítő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, süttő formák stb.) egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcsák, gyertyatartók s hasonló) vörözből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is);

2. az 1. pont alatt felsorolt tárgyak tisztánikkelből kivéve a szerelvényes aruk (Gürtler-waren) így különösen levestálak, kannák, sziták, martáscsészék főzelékestálak;

3. konyhaszerek (moszarak, moszártörők, habustok, egyszerű, öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tákak és hasonló) sárgarézből;

4. mosóüstök, a tűzhelyekben beépített vízmelegítők, egyszerű víztartók, fürdőkádak vörösrézéből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is);

5. gyümölcs befőző (lekvár) üstök vörösrézéből és sárgarézéből, amennyiben nem gyári jellegű üzemekhez tartoznak;

6. egyszerű paraztatók és kályhaeltételek vörösrézéből, sárgarézéből, bronzból és tombakkból;

7. felkilogrammos és ennél nehezebb sárgaréz súlyok;

8. egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, szönyegfogantyú- és vedőrudak (csövek) sárgarézéből, amennyiben könnyen leszerelhetők és betétjük nincsen vagy könnyen eltávolítható.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzal, nikkellel bevont vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki és azokat nem kell beszolgáltatni.

2. §.

Az 1. §-ban megszabott beszolgáltatási kötelezettség kiterjed,

1. olyan iparüzőkre és kereskedőkre, akik a fent felsorolt tárgyakat előállítják vagy azokkal kereskednek is mindazokra, a ki kily tárgyakat más részére őrizetben tartanak;

2) köztartásokra;

3) háztulajdonosihára;

3) a szállodás, vendéglős és kávésipar ugy szintén a süttő és cukrászipar körében tartozó vállalatokra;

5) egyesületek, rendházakra, kórházakra, szanatoriumokra, udultelepekre, fürdőkre, tan- és nevelőintézetekre, tápintézetekre és egyéb intézetekre,

5) az 1. §. 6., 7. és 8. pontjában felsorolt tárgyak tekintetében mindazokra, akiknek ily tárgyak birtokukban vagy őrizetükben vannak.

Az állam vagy állami intézmények birtokában levő tárgyakra vonatkozólag külön intézkedés történik.

3. §.

Az 1. §. értelmében igénybe vett tárgyak beszolgáltatásukig birtokosaik használatában maradnak, akik azokat megőrizni kötelesek. Az igénybe vett tárgyak más tárggyá fel nem dolgozhatók s azokat csak a jelen rendelet 4. és 5. §-a szerint szabad elidegeníteni.

Oly tárgyak amelyek valamelyek épületastózáján vagy valamely vállalat üzemi berendezéshez tartoznak, az épülettel illetőleg vállallattal együttesen való elidegenítése nem esik korlátozás alá.

Amennyiben a jelen rendelettel igénybe vett tárgyak beszolgáltatása a jelen rendelet közzétételétől számított hat hónapon belül el nem rendeltenék, azok felett birtokosuk ismét szabadon rendelkezhetnek.

4.

Az 1. §. értelmében igénybe vett tárgyaknak az országos hadsegélyző bizottság „Fémek a had eregnek” albizottsága, valamint a „Rézmoszarat vasmoszárért” és „Réz vasért” név alatt működő hazafias célu fémggyűjtés (Uránia Országos nővédő egyesület) részére ajándékképpen vagy cseretárgy ellenében való átadása nem esik korlátozás alá.

5. §.

Az 1. §. értelmében igénybe vett tárgyak az 1915. év november hó 30. napjáig bezárólag a Magyar szent Korona Országai Fémközpontja részvénytársaságnak, amely ezen vásárlás szerzésénél a Magyar vaskereskedők Országos egyesületével karöltve jár el, valamint az általa megbízott bevasárlóknak szabad kézből eladhatók.

Ezen határidő lejártá után az 1. §. értelmében igénybe vett s a 4. és 5. §-nak megfelelően el nem idegenített tárgyak beszolgáltatása el fog rendeltetni.

6. §.

A beszolgáltatandó cikkek átvételére átvételi bizottságok alakítandók. Az átvételi bizottság megalakításáról hatósága területén a törvényhatóság első tisztviselője gondoskodik s ő küldi ki a bizottság elnökét és szakértőjét is.

Minden elsőfoku iparhatóság területén legalább egy átvételi bizottság alakítandó. A bizottság egy tisztviselőjéből, vagy a törvényhatósági bizottság egy tagjából, mint elnökből, s érdekelt község előjáróságnak (várostanácsának) egy kiküldötijéből és a katonai hatóság képviselőjéből. A katonai katóság képviselőjének távolléte a bizottság működését nem befolyásolja. Amennyiben pedig a bizottsági eljárás a községi (vásosi) kiküldöt t nem jelennek meg, helyettesítéséről a bizottság elnöke gondoskodik. A bizottság szakértőjét a bizottság elnöke feleltesíti.

Az egyes elsőfoku iparhatóságok számát és székhelyét az illetékes törvényhatóság első tisztviselője határozza meg, ő gondoskodik az átvételi helyiség és raktár rendelkezésére bocsátásáról is.

7. §.

A jelen rendelettel igénybe vett háztartási cikkek átvétel végett, az átvételi bizottságnak bemutatandók, vagy is a 8. §. 5. bekezdése alá esnek, bejelentendők (8. §. harmadik bekezdése).

Az átvétel módozatait és a bizottság munkarendjét az illetékes törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg s az igénybe vett tárgyak beszolgáltatásának elrendelése után felhívást bocsát ki az igénybe vett tárgyak beszolgáltatására.

Az átvétel pontos időpontjáról és helyéről az érdekelteket az átvételi bizottság alkalmas módon értesíti.

Az átvétel:

a) rendszerint a bizottság által kijelölt gyűjtő helyre való beszállítás.

b) kivételesen a helyszíne kiszálló bizottság helyszíni szemléje után történhetik.

Az átvételi bizottság a torlódis és a község zaklatásának lehető elkerülése végett a bemutatott tárgyak átvétele vagy át nem vétele, e birtokost megillető térítés nagysága, ugy szintén a pótlás és beszolgáltatás határideje tárgyában azonnal meg a bemutató vagy bejelentő jelenlétében döjt.

8. §.

Ha az átvétel a gyűjtő helyre való beszállítás után történik, a birtokosok tartoznak a beszolgáltatandó tárgyakat a birtokos nevét és lakhelyét feltűntető tartósan felerősített címkével ellátni és vagy saját maguk, vagy megbízott utján az átvételi bizottsághoz beszolgáltatni.

(folyt. köv.)

14500 H. M. eln. 18—1915 sz.

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886 évi XX. illetve 1915 évi II. t. c. alapján történt behívása folytán az 1873. 1874. és 1875. évben született, továbbá a népfelkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott összes 1873—1897 évi születésű egyének (munkások, kocaisok, hajcsárok, stb.), ha a megtartott népfelkelési bemutató szemlén, vagy utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak

1915. évi november 3-án

— a mennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Hasonlóképp behivatnak

1915. évi november 3-ára

azon 1872., 1873., 1874. évi és fiatalabb születésű A) alosztályú (katonailag kiképzett) népfelkelésre kötelezettek, kik népfelkelési fegyveres szolgálatra egy ízben már behivatnak és bevonultak, de elzabadságotlaltak. Ezen népfelkelésre kötelezettek a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső honvéd pótzászlóaljhoz tartoznak bevonulni.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már beoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén 1915 évi november 3-án kötelesek bevonulni.

Az 1873., 1874. és 1875. évi születésű és a szemlén alkalmasnak osztályozott, valamint a még be nem vonult és föl nem mentett A) osztályú népfelkelésre kötelezett azon hivatalos gőz- vagy motoreke gépészeknek és futóknak tényleges szolgálata való bevonulása, kik ily gépeknél tényleg alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében a községi előjárásnál (városi hatóságánál) személyesen előterjesztendő kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi november 30-ig elhalasztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gypajuból készült harisnyát (kapcát hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeli és gypajuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban használhatónak minősítettnek, értékük szerint meg fognak téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfelkelési igazolványi lap azonban a vasúti-, gőzhajó állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, a ki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezettetik elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestét maga választja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kiknek a népfelkelési igazolványi lapok szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett, Szabadkára, a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához vonuljanak be.

Kelt 1915. évi október havában.

13986/1915 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 7 és 8 szakasza alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak f. é. szeptember hó 30-án 136 jkvi 11088/915 sz. alatt a vár. átíratási illetékekre vonatkozó szabályrendelet hatályának meghosszabbítása tárgyában hozott határozata f. évi október hó 17-től kezdve 15 napon át Held Gusztáv vár. tanácsnok irodájában a hivatalos órák alatt közszemlére ki lesz téve.

Versecz, 1915. október hó 11.

Dr. Rezucha, kir. tan. polgármester.

13969 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 7 és 8 szakasza alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak f. é. szeptember hó 30-án 139 jkvi 11746/915 sz. alatt a közzelemezésre szükséges buza bevásárlása és megőrlése tárgyában hozott határozata alapján f. évi október hó 17-től kezdve 15 napon át Held Gusztáv vár. tanácsnok irodájában a hivatalos órák alatt közszemlére ki lesz téve

Versecz, 1915 évi október hó 11.

Dr. Rezucha kir. tan. polgármester.

13128—1915 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 7 illetve 8 § a alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak f. évi szeptember hó 2-án kelt 149 jkvi 13128 ikt. 1915. számú közgyűlési határozata, mely a városi rendőrség fejlesztésére az 1915 évre városunknak kiutalt 33000 kor. államségély felosztása iránt intézkedett a melylyel egy I. oszt. rendőrkapitányi, egy I. oszt. rendőrfogalmazói, egy rendőrtiszt és két közrendőri állás szerveztetett f. é. október hó 15-től számított 15 nap alatt vagyis bezárólag f. é. október hó 30-ig a városi főjegyző irodájában a hivatalos órák alatt közszemlére ki lesz téve s, hogy mindenkinek jogában áll a fenti közgyűlési határozat ellen a fent jelzett határidőben felebbezéssel élni a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumhoz.

Versecz város tanácsának 1915. évi október hó 11.

Dr. Rezucha kir. tan. polgármester.

14107—1915 sz.

Hirdetmény.

Az 1886 évi XXI. tc. 7 és 8 szakasza alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak f. é. szeptember hó 30-án 138/8145 jkvi 915 sz. e. az uttfentartási alap 1913—1914 évi zárózámadása tárgyában hozott határozata f. é. október hó 17-től kezdve 15 napon át Heldt Gusztáv vár. tanácsnok irodájában a hivatalos órák alatt közszemlére ki lesz téve.

Versecz, 1915. október hó 11.

Dr. Rezucha, kir. tan., polgármester.

14102—1015 sz.

Hirdetmény.

Versecz város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak a háborúban feldúlt tűzhelyek újraépítéséhez Versecz város hozzájárulása tárgyában 152 jk. 13109 ikt. 915 sz. határozatát 1915 évi október hó 16 napjától kezdődőleg 15 napon át, tehát bezárólag október hó 30-áig Dr. Milner József h. pénzügyi tanácsnok hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt minden adófizető megtekintheti és az 1886 évi XXI. tc. 8 §-a értelmében esetleges felebbezését a városi tanácshoz ugyanezen idő alatt beadhatja.

Versecz, 1915. október hó 11.

Dr. Rezucha, kir. tan. polgármester.

13100. H. M. eln. 18—1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján utasítottak az 1873., évtől 1896. évig bezárólag terjedő időközben született összes

népfelkelésre kötelezettek, kik tényleg nem szolgáltak — kivéve az 1873. és 1874. évi születésű katonailag kiképzett A) alosztályú, valamint az 1873., 1874. és 1875. évi születésű azon népfelkelésre kötelezettek, kik a népfelkelési bemutató szemlén alkalmasnak nyilvánítottak, de még be nem hívtattak — hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely községi előjáróságánál (városi hatóságánál), kisközségekben a körjegyzőség székhelyén jelentkezzenek és pedig okt. 12—16 ig 1872—1894 és 1878—1890, okt. 20—23 ig 1891, 1895, 1896 és 1873—1877-ig született népfelkelők.

A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezetteknek nével birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány illetőleg népfelkelési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének, összeírásuk után az előjáráságnak később közzelemező rendelkezéséhez képest folyó évi október 27-től december 31-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutató pótzelemező fognak behivatni és elővezetelni s ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyervek értesítést.

A népfelkelésre kötelezett, a bemutató szemlére egy megbízható kisérvél fognak utazni, s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon a (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia és hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hívatnak be bemutató pótzelemezőre, mint a magyar állampolgárok.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, akik a bevett, vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig, akik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnának, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek (tehát a volt tiszteknek is, valamint az összes fölmentett népfelkelésre kötelezetteknek is) meg kell jelennie, aki a fentebb megjelölt évek valamelyikében született és nem A) alosztályú, vagy oly alkalmasnak nyilvánított B) alosztályú népfelkelésre kötelezett, ki eddig még be nem hívatott.

Ellenben a népfelkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonyítatlan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; — b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálataiban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; — c) a posta- és távirányításkor, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. kir. triesti tenger szállítási vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek; — d) a közszolgálati-munkásosztályokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek; — e) a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII t. c. 4. §-a alapján személyes hadiszolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy személyes hadiszolgálatokra jelenleg is igénybe vannak véve, illetőleg rendeltetésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutató szemléig vissza nem tértek; — f) a határendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével); — g) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek felmentett, illetőleg felavatott és tényleg hivatásszerűen alkalmazott papjai és papi jellegű tanárai.

Az a), b), c), d), e), f) és g) betűk alatt említett népfelkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásosztály parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal az összeírás alkalmával a községi előjáróságuk (körjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1915. évi szeptember 15-e óta vannak alkalmazva és ez a körülmény fentemlített bizonyítványban szintén igazolattik.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok, az orvosok, a nyugdíjas és szolgálaton kívüli viszonyban levő katonai havi-díjasok és a rokkantsági nyugdíjasok állományába tartozó egyének. A rokkantsági nyugdíjjal ellátott csendőrök csak azon esetben nem tartoznak megjelenni, ha a felülvizsgálaton mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak.

Azon népfelkelésre kötelezett, a ki az összeírás véget elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. tc. 5 §-a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 2.0 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik, — aki pedig a népfelkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. tc. alapján annak idején kirendelt vagy ezután kirendelendő azok a 18—50 éves népfelkelésre kötelezettek, kik a fegyveres erő kötelekében teljesítenek személyes szolgálatot, illetőleg a közszolgálati munkásosztályokhoz tartoznak, az 1886. évi XX. ill. t. c. az 1915. évi II. tc. alapján behívottak tekintetnek.

Kelt 1915. évi szeptember havában.